

РАДІООНКОЛОГІЯ В РЕГІОНАХ

Херсонський обласний онкологічний диспансер

І.В. Сокур

головний лікар Херсонського обласного онкологічного диспансеру

Херсонський обласний онкологічний диспансер був заснований відповідно до наказу Херсонського обласного відділу охорони здоров'я від 02.12.1947 року № 286, де зазначалося: «... Во исполнение Постановления СНК СССР от 24.05.1945 года № 935 и распоряжения МЗ СССР от 21.10.1947 г. № 17835 открыть областной онкологический диспансер на базе Херсонской областной больницы». Відтоді розпочалося становлення цієї установи.

До складу диспансеру включають онкологічний кабінет та стаціонарне відділення обласної лікарні на 55 ліжок, з них 20 — для онкохворих-хроніків (ХОСПІС). Формується штатний розклад. Сюди прийшли працювати рентгенолог Елетин К.Ф., патологоанатом Пилипчук П.Б., гінеколог Шкаленко В.К.,

молодший та середній медичний персонал. У 1948 році в колективі налічувалося 22 співробітники, серед яких 6 лікарів.

За наказом обласного відділу охорони здоров'я 05.06.1948 року обласний онкодиспансер переводиться до II міськлікарні Херсона (нині лікарня імені А. і О. Тропіних), відкрито поліклінічне відділення, організаційно-методичний кабінет.

За даними звіту облонкодиспансеру, в 1948 році взято на диспансерний облік 453 онкохворих; контингент осіб, які перебувають на диспансерному обліку на кінець року, складає 1013, за рік проконсультовано 3055 пацієнтів, проведено 220 операцій.

У 1951 році обласний онкологічний диспансер було знову переведено до Херсонської обласної лікарні, йому передано 45 ліжок (перший та другий поверхи північного корпусу), відкрито пансіонат на 10 ліжок, функціонує поліклініка, клініко-діагностична та патоморфологічна лабораторії, кабінети: рентгенодіагностичний та променевої терапії. У 1952 році у примітивних умовах було організовано лікування онкохворих радіоактивним кобальтом.

У 1960 році обласний онкологічний диспансер переведено у будівлю по вул. Белінського, 6, де розгорнуто стаціонар на 100 ліжок (хірургічне відділення — 50 та гінекологічне — 50 ліжок) і пансіонат на 30 ліжок.

Під керівництвом головного лікаря, кандидата медичних наук В.І. Гордєєва, відмінного фахівця, талановитого хірурга, почала розвиватися кваліфікована спеціалізована медична допомога онкологічним хворим. Уперше в Херсонській області у 1962 році на базі облонкодиспансеру були проведені панкреато-дуоденальна резекція, прегрудинна пластика стравоходу та інші операції.

У 1965 році облонкодиспансерові передається радіологічне відділення медсанчастини ба-

вовняного комбінату. Широкого розвитку набуває променева терапія та радіохірургія як компонент комплексного лікування онкохворих.

У 1970—1971 роках розширюється матеріальна база облонкодиспансеру, вводиться в експлуатацію лікувальний корпус та поліклініка на 56 відвідувань у зміну, потужність стаціонару досягає 200 ліжок: хірургічне відділення — 60; гінекологічне — 40; урологічне — 40 та радіологічне відділення — 60 ліжок.

За 60 років у Херсонській області контингент хворих на злоякісні новоутвори, які перебувають на обліку в диспансері, збільшився у 20 разів (з 1013 у 1948 році до 21334 у 2007-му). За ці ж роки кількість хворих з уперше встановленим діагнозом раку зростає більш, ніж у 9 разів (з 453 у 1948 році до 3696 у 2006-му).

За 60-літню історію Херсонський обласний онкологічний диспансер очолювали головні лікарі: — Килимник Г. — 1947 р.; Юрженко П.І. — 1947—1948 рр.; Надточій М.К. — 1948—1951 рр.; Юрженко О.Д. — 1951—1954 рр.; Самойленко М. — 1954—1955 рр.; Голинський Є.В. — 1955—1956 рр.; Сапожников П.К. — 1956—1960 рр.; Гордєєв В.І. — 1960—1969 рр.; Лазуренко Ю.М. — 1969—1972 рр.; Жердзицький В.О. — 1972—1995 рр.; Дячук Д.Д. — 1995—1996 рр.; Корнієнко М.М. — 1996 р.; Зюков О.Л. — 1996—2000 рр.; Дячук Д.Д. — 2000—2002 рр.; Сокур І.В. — з 2003 р. до теперішнього часу.

На сьогодні у диспансері функціонують 9 відділень: хірургічне (I онкологічне), гінекологічне (II онкологічне), урологічне (III онкологічне), радіологічне (променевої терапії), диспансерне (поліклініка), патологоанатомічне, рентгенодіагностичне, анестезіологічне з ліжками для інтенсивної терапії та клініко-діагностична лабораторія.

Більшість відділень устатковані сучасним лікувально-діагностичним обладнанням, що дозволяє проводити обстеження та лікування хворих на рівні світових стандартів. Щороку у стаціонарі закладу проходять лікування близько 4 тисяч хворих, виконується до 2000 оперативних втручань.

Консультативний прийом у поліклініці проводиться лікарями семи спеціальностей, які приймають за рік понад 50 тисяч пацієнтів. Особливу увагу лікарі диспансеру приділяють питанню медичної та соціальної реабілітації онкологічних хворих.

Одним із важливих розділів діяльності облонкодиспансеру є організаційно-методична робота в Херсонській області. Вона спрямована на поліпшення якості онкопрофоглядів, ранньої діагностики злоякісних новоутворів та забезпечення якісного диспансерного спостереження хворих.

Тепер у обласному онкологічному диспансері працюють 292 співробітники. Висококваліфіковану спеціалізовану медичну допомогу пацієнтам надають 49 лікарів, здебільшого спеціалісти вищої та першої кваліфікаційної категорій, 3 кандидати медичних наук, 110 медичних сестер та 74 молодших медичних працівники. Працюючи в диспансері, захистили кандидатські дисертації В.І. Гордєєв, Б.Я. Давидов, О.І. Пуляєв, В.Р. Полуєв, О.Л. Уманський, О.В. Нестеренко.

Багата лікарська практика і творча атмосфера дозволяють виконувати глибокі дослідження, робити наукові узагальнення та брати участь у республіканських, міжнародних конференціях і симпозиумах.

Будівлю радіологічного відділення було зведено й прийнято в експлуатацію у березні 1964 року (розташована на території МСЧ бавовняного комбінату). У березні 1965 року її передають обласному онкологічному диспансеру.

Радіологічне відділення має 60 ліжок, тут проводять дистанційну гамма- і рентгенівську терапію, контактну внутріпорожнинну гамма-терапію радіоактивними джерелами гамма-випромінення низької активності ^{60}Co . У радіологічному корпусі відділення є 6 «активних» і 29 обмінних ліжок, розміщених разом в одному блоці. Решта, 31 ліжка, розміщуються на території основної будівлі обласного онкологічного диспансеру.

Першими апаратами, які працювали у відділенні, були короткофокусний рентгеноапарат РУМ-7 та гамма-терапевтичний апарат ЛУЧ-1.

У 1974 році введено в дію апарат глибокої рентгенотерапії РУМ-17, а 1978 — гамма-терапевтичний апарат АГАТ-Р.

На сьогоднішній день відділення обладнане сучасною гамма-терапевтичною установкою Терагам К-01 із системою планування PLAN W2000, це дозволяє лікувати онкологічних хворих на сучасному рівні.

У жовтні 2007 року отримано ліцензію № 377727 державного Комітету з ядерного регулювання України на право роботи з використанням джерел іонізуючого випромінювання, дійсну до 17.10.2010 року. Атестація гамма-терапевтичних апаратів АГАТ-Р і Терагам К-01 проводилася територіальною перевірково-дозиметричною лабораторією (ТПДЛ) ДУ «Інститут медичної радіології ім. С.П. Григор'єва АМН України», м. Харків, 05.05.2008 року, термін дії свідоцтва — два роки. Поточну клінічну дозиметрію виконують інженер-радіолог і технік-дозиметрист онкодиспансеру. Для проведення клінічної дозиметрії використовується дозиметр VAJ-18 № 72200. Свідоцтво перевірки від 21.04.2008 року № 2. Періодичний радіаційний контроль у відділенні проводиться силами рентгенорадіологічної служби обласної клінічної лікарні, періодичність контролю 1 раз на 2 роки. Для проведення радіаційного контролю використовується дозиметр ДРГЗ-02 № 435, який щороку повіряється в Одеській ТПДЛ, свідоцтво перевірки від 21.04.2008 року № 1. Персонал радіологічного відділення обов'язково підлягає індивідуальному дозиметричному контролю (ІДК) з використанням термолюмінесцентних дозиметрів ДТУ-01, який проводить Центральна лабораторія радіаційної гігієни медичного персоналу на базі ДУ «Інститут медичної радіології ім. С.П. Григор'єва АМН України». В даний час на ІДК перебуває 61 співробітник відділення. Штат лікарів-радіологів і середнього медперсоналу укомплектований не повністю.

Лікування з використанням дистанційної гамма-терапії у відділенні щороку отримують 1153 хворих (54549 процедур). Найпоширеніші нозологічні форми захворювань: пухлини жіночої статеві сфери (335 випадків), рак

грудної залози (242), легень (105), прямої кишки (103), гортані — (86 випадків).

У 2007 році з використанням ручних укладок проліковано 126 хворих. Основна локалізація — рак шийки (84) та тіла матки (33). За допомогою ікс-терапії проліковано 299 хворих. Основна локалізація — рак шкіри (105) та нижньої губи (23); 79 хворих отримали протизапальну рентгенотерапію.

За роки існування відділенням завідували:

Олександр Дмитрович Плевако (1964—1965 рр.), Зоя Кузьмівна Мартинова (1965—1977 рр.), Ніна Борисівна Трещова (1977—1983 рр.), Лариса Іванівна Сидорова (1983—1988 рр.), Анатолій Васильович Зорін (1989—2001 рр.) та Віктор Іванович Козлов (з 2002 р. — понині).

Г.В. Кулініч, зав. відділу наукової організації радіаційної допомоги населенню з групою захисту інтелектуальної власності ДУ Інститут медичної радіології ім. С.П. Григор'єва АМН України